

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๑

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.: ...
มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มีข้อความขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับวุฒิสภาไว้ในมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้
ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ
ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือก
ทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และ
คุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง
การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจาก
บัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริต
และเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนด
มิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือก
ด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้” และวรรคสาม บัญญัติว่า
“การดำเนินการตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศเพื่อให้
สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ” โดยในวาระเริ่มแรกรัฐธรรมนูญกำหนด
จำนวน การสรรหาและอายุของวุฒิสภาไว้ในบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๕ ว่า “ในวาระเริ่มแรก

ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมือง จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(ข) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยคน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนดแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)

(ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก) จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวนห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คนรวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญดังกล่าว และให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ วรรคห้าแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ในหมวด ๑ ว่าด้วยผู้สมัครและการสมัครรับเลือก มาตรา ๑๑ ได้กำหนดกลุ่มเพื่อประชาชนสมัครเข้ารับเลือกจำนวน ๒๐ กลุ่ม เช่น กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง กลุ่มการศึกษา กลุ่มอาชีพทำนาปลูกพืชล้มลุก หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เป็นต้น และมาตรา ๑๕ กำหนดให้ผู้ซึ่งประสงค์จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเอง พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร โดยผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกในกลุ่มตามมาตรา ๑๑ ได้เพียงกลุ่มเดียวและอำเภอเดียว และในหมวด ๓ ว่าด้วยการเลือก กำหนดวิธีการเลือกในระดับอำเภอ (มาตรา ๔๐) ระดับจังหวัด (มาตรา ๔๑) และระดับประเทศ (มาตรา ๔๒) สรุปได้ว่าการเลือกต้องดำเนินการในระดับอำเภอก่อน โดยผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนไม่ได้ ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับห้าคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้วให้มีผู้แทนของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ซึ่งมีการจัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สายแต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละหนึ่งคน โดยผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสามลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอสำหรับกลุ่มนั้น และให้ผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกดังกล่าวให้ผู้อำนวยการเลือกระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดต่อไป

สำหรับการเลือกในระดับจังหวัดก็มีขั้นตอนการเลือกเหมือนกันกับการเลือกในระดับอำเภอ เพียงแต่ในระดับจังหวัดผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดสำหรับกลุ่มนั้น และให้ผู้อำนวยการเลือกระดับจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกดังกล่าวให้ผู้อำนวยการเลือกระดับประเทศ เพื่อดำเนินการเลือกในระดับประเทศต่อไป

ส่วนการเลือกในระดับประเทศ กำหนดให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสิบคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้

บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนไม่ได้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเรียงลำดับที่สิบคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้วให้มีผู้แทนของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ซึ่งมีการจัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุดและให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้ กลุ่มละไม่เกินห้าคน โดยผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองไม่ได้ โดยผลสุดท้ายผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของกลุ่มนั้น และผู้ได้รับคะแนนลำดับที่สิบเอ็ดถึงลำดับที่สิบห้าของแต่ละกลุ่มอยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้น

อย่างไรก็ตาม ในบทเฉพาะกาลของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๕๑ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก สำหรับการดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้กลุ่มตามมาตรา ๑๑ วรคหนึ่ง มีสิบกลุ่ม มาตรา ๕๒ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๕๑ อาจสมัครได้โดยวิธีการ (๑) ยื่นใบสมัครด้วยตนเอง (๒) สมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมแสดงหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีและมีได้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรมาอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงองค์กรที่มีกฎหมายจัดตั้ง แขนงมาพร้อมใบสมัครด้วย และกำหนดวิธีการเลือกในระดับอำเภอ (มาตรา ๕๔) ระดับจังหวัด (มาตรา ๕๕) และระดับประเทศ (มาตรา ๕๖) โดยการดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับประเทศมีความแตกต่างจากการดำเนินการในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ ในสาระสำคัญ คือ ให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกแต่ละกลุ่มและแต่ละวิธีการสมัครอยู่ในกลุ่มเดียวกันและวิธีการสมัครเดียวกันและให้เลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันและวิธีการสมัครเดียวกัน โดยไม่มีการแบ่งสายเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน จากข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการ

เลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกันหรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ และการแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่มให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และโดยที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป กำหนดกลุ่มของบุคคลเพื่อกำหนดการเลือกตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดไว้ยี่สิบกลุ่ม ซึ่งแม้ว่าบทเฉพาะกาล มาตรา ๕๑ กำหนดกลุ่มไว้เพียงสิบกลุ่มก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการแบ่งกลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันแล้ว ยังคงมีความครบถ้วนของความหลากหลายของกลุ่มอาชีพ การลดจำนวนกลุ่มเป็นลักษณะของการยุบรวมกลุ่มการสมัครหลายกลุ่มเข้าด้วยกันโดยไม่ได้เป็นการจำกัดสิทธิในการสมัครรับเลือกของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกแต่อย่างใด ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกในกลุ่มที่ถูกยุบรวมยังคงมีสิทธิสมัครรับเลือกในกลุ่มที่มีการยุบรวมกัน ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และอาชีพในลักษณะเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันได้ ประกอบกับสมาชิกวุฒิสภาชุดแรกภายหลังรัฐธรรมนูญประกาศใช้บังคับมีวิธีการสรรหาและแต่งตั้งเป็นไปตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ซึ่งเป็นวิธีการสรรหาและแต่งตั้งที่แตกต่างจากบททั่วไปของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ดังนั้น การแบ่งกลุ่มการสมัคร ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

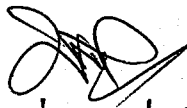
ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่า แม้ในบทเฉพาะกาลของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๕๒ จะกำหนดวิธีการสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้แตกต่างจากวิธีสมัครในบททั่วไป ตามมาตรา ๑๕ โดยเพิ่มเติมวิธีการสมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรตามมาตรา ๕๓ ก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลที่จะสมัครด้วยตนเองแต่อย่างใด นอกจากนี้การกำหนดให้องค์กรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีและมีได้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและได้ดำเนินการตาม

วัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างต่อเนื่องและองค์กรที่มีกฎหมายจัดตั้งมีสิทธิแนะนำชื่อผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกขององค์กรหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา องค์กรละหนึ่งคนในแต่ละจังหวัดจะทำให้มีการเสนอชื่อบุคคลที่มีความเหมาะสมโดยผ่านการพิจารณาขององค์กรอันจะทำให้มีผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมากยิ่งขึ้น และเนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาชุดแรกภายหลังที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้บังคับมีวิธีการสรรหาและแต่งตั้งเป็นไปตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ซึ่งมีวิธีการสรรหาและแต่งตั้งแตกต่างจากบททั่วไปของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

ประเด็นที่สาม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง กำหนดให้มีมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกตนเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในขณะเดียวกันมาตราดังกล่าวก็บัญญัติว่าเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมจะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันหรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิใช่บทบังคับเด็ดขาด ซึ่งในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว หมวด ๓ ว่าด้วยการเลือก โดยกำหนดให้มีทั้งการเลือกตนเองในกลุ่มและการแบ่งสายเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นในสายเดียวกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการเลือกตนเองอย่างกว้างขวางและเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ อันเป็นบทเฉพาะกาลใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาชุดแรกภายหลังรัฐธรรมนูญประกาศใช้บังคับ ซึ่งมีวิธีการสรรหาและแต่งตั้งที่แตกต่างจาก หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ ว่าด้วยวุฒิสภา มาตรา ๑๐๗ กล่าวคือ ผู้ได้รับเลือกตามมาตรา ๑๐๗ ซึ่งจะ

เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา แต่ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๕ (๑) (ก) ผู้ได้รับเลือกจะต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเหลือเพียงจำนวนห้าสิบคนและสำรองอีกจำนวนห้าสิบคน จึงเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลแตกต่างจากบทบัญญัติในหมวด ๗ ส่วนที่ ๓ ดังนี้ การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวในบทเฉพาะกาลบัญญัติวิธีการเลือกที่แตกต่างไปจากบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยการเลือก โดยมีได้กำหนดให้มีการแบ่งสายเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกชั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นในสายเดียวกัน จึงมิได้ขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ และเป็นกรณีที่ใช้บังคับกับการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ เท่านั้น ดังนั้นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มีข้อความไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ